

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **EOS KSI Slovensko, s.r.o.**, so sídlom v B., IČO: X., zastúpeného advokátskou kanceláriou T., s.r.o. so sídlom v B., IČO: X., proti žalovanému **R. H.**, naposledy bývajúcemu v T., t.č. na neznámom mieste, zastúpenému opatrovníkom Mestom Topoľčany, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaného Spotrebiteľského združenia O., so sídlom v B., IČO: X., zastúpeného advokátskou kanceláriou H., s.r.o., so sídlom v B., IČO X., **o zaplatenie 1 459,13 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Topoľčany, pod sp.zn. 5 C 65/2012, o dovolaní vedľajšieho účastníka proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 31. júla 2012, sp.zn. 9 Co 177/2012, takto

r o z h o d o l :

Uznesenie Krajského súdu v Nitre z 31. júla 2012, sp.zn. 9 Co 177/2012 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Topoľčany rozsudkom zo 7. mája 2012, č.k. 5 C 65/2012- 53 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1 459,13 € s 9,5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 1 167,01 € od 9. decembra 2006 do zaplatenia a náhradu trov konania vo výške 371,09 € právnenému zástupcovi žalobcu, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 2 písm. a), b), § 3 ods. 1, § 4 ods. 1, 2, § 4 ods. 3 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov v pôvodnom znení účinnom do 31. decembra 2007 (do účinnosti zákona č. 568/2007 Z.z.), § 497, § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka. Vykonaným dokazovaním zistil, že právny predchodca žalobcu a žalovaný uzavreli 18. júna 2004 Zmluvu o poskytnutí flexipôžičky v zmysle § 497 Obchodného zákonníka a zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, na základe ktorej právny predchodca žalobcu poskytol žalovanému úver vo výške 65 000 Sk,

ktorý sa žalovaný zaviazal splácať v 36 splátkach po 2 346,65 Sk, pričom dátum prvej splátky bol určený na deň 18. júla 2004 a posledný deň splátky na 18. jún 2007. Ročná percentuálna miera nákladov (ďalej len „RPMN“) bola dohodnutá na 10,07%, poplatok za poskytnutie úveru 750 Sk a poplatok za upomienku 300 Sk, za každú ďalšiu upomienku 500 Sk. Keďže žalovaný si svoj záväzok voči žalobcovi nesplnil, záväzok pozostávajúci z istiny 1 017,95 € s 9,5% úrokom z omeškania ročne zo sumy 683,95 € od 9. decembra 2006 do zaplatenia, sa stal splatným 12. augusta 2005. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. O.s.p.

Krajský súd v Nitre uznesením z 31. júla 2012, sp.zn. 9 Co 177/2012 odvolanie vedľajšieho účastníka na strane žalovaného odmietol, žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uviedol, že okrem účastníkov konania môže odvolanie podať aj vedľajší účastník, opierajúc sa o § 93 ods. 4 O.s.p. alebo o nové znenie § 201 O.s.p., ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom (napr. v prípadoch poistenia, kedy vedľajší účastník hradí priznané plnenie za účastníka, na ktorého strane vystupuje). V novom znení § 201 O.s.p. v podstate ide o zopakovanie procesnej legitímácie vedľajšieho účastníka na podanie odvolania predtým vymedzenej v § 93 ods. 4 O.s.p., avšak s tým, že podľa § 201 O.s.p. je vedľajší účastník oprávnený podať odvolanie bez zreteľa na stanovisko účastníka, popri ktorom v spore vystupuje, ba aj proti jeho vôli, za predpokladu, že preukáže, že z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi ním a účastníkom. Inak sa odvolanie odmietne. Z obsahu spisu zistil, že odvolanie podal vedľajší účastník na strane žalovaného, pričom v súdnom spise sa nenachádza žiadne stanovisko žalovaného vyjadrujúce súhlas s týmto odvolaním a rovnako tak ani vedľajší účastník vo svojom odvolaní nepreukázal, že by z právneho predpisu vyplýval určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi ním a účastníkom, na ktorého strane vystupuje. Prihliadol pritom aj na to, že procesné postavenie vedľajšieho účastníka v sporovom konaní je významne ovplyvnené vôľou účastníka, na strane ktorého vystupuje, pretože účastník je dominus litis. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody odvolanie vedľajšieho účastníka na strane žalovaného ako podané neoprávnenou osobou odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. b/ OSP a nezaoberal dôvodmi odvolania a vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 O.s.p. analogicky v zmysle § 146 ods. 1 písm. c) O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal dovolanie vedľajší účastník. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil

na ďalšie konanie z dôvodu, že mu odvolací súd svojim postupom odňal možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. tým, že nesprávne odmietol jeho odvolanie a nepredložil otázku Súdnemu dvoru EÚ za účelom výkladu práva Európskej únie. Uviedol, že Spotrebiteľské združenie O. je občianskym združením založeným za účelom kolektívnej ochrany práv spotrebiteľov a prejednávacia vec je typickým spotrebiteľským sporom. Právny záver odvolacieho súdu, že „z právneho vzťahu nevyplýva spôsob vyrovnania vzťahov medzi účastníkom a vedľajším účastníkom“, považoval za arbitrárny. Namietal, že odvolací súd sa obmedzil na gramatický výklad ustanovenia § 201 O.s.p., aj keď aj tento výklad si vyžaduje vecnú argumentáciu, ktorá však v uznesení odvolacieho súdu chýba. Zdôraznil, že odvolací súd nepovažoval za potrebné sa ani opýtať neinformovaného spotrebiteľa, či súhlasí s odvolaním vedľajšieho účastníka, ktoré bolo zjavne na jeho podporu a prospech. Dovolateľ nespochybnil význam vnútroštátnych predpisov, ale poukázal na to, že odvolací súd ani neodôvodnil, prečo nevytlúčil použitie § 201 O.s.p. a pritom sa neopýtal Súdného dvora, či právo či právo Európskej únie nebráni použitiu tohto pravidla. Uviedol, že zákonným sudcom vo veci začatej pred vnútroštátnym súdom, je nielen sudca určený rozvrhom práce podľa osobitných predpisov, ale aj komunitárny sudca, lebo jeho povinnosť rozhodnúť o otázkach interpretácie komunitárneho práva, je súčasne aj jeho oprávnením, ktoré nemožno zásadne obísť, a ak, tak len komunitárnym právom určenými spôsobmi, ktoré vyplývajú z judikatúry Súdného dvora EÚ (rozsudok vo veci C-283/81, Srl CILFIT a Lanificio di Gavardo SpA, proti Ministerstvu zdravotníctva; uznesenie ÚS SR z 28. júla 2009, III. ÚS 207/09-31). Mal za to, že zákon v § 93 ods. 4 O.s.p. umožňuje individuálne vyhodnotiť, či úkon vedľajšieho účastníka odporuje záujmom hlavného účastníka. V tejto súvislosti odkázal na najnovší Občiansky súdny poriadok Komentár – I. diel, 2. vydanie 2012, autorov Števček/ Ficová a kolektív, podľa ktorého s účinnosťou od 15. októbra 2008 zákon zaviedol novú skupinu subjektov, ktoré môžu vystupovať ako vedľajší účastník v konaní. Pri tejto druhej skupine ide o iné posudzovanie kritérií na vedľajšie účastníctvo, ako pri prvej skupine vedľajšieho účastníctva. Kým pri prvej skupine, musí ísť o hmotnoprávny záujem vedľajšieho účastníka na výsledku konania v druhej skupine, zavedenej od 15. októbra 2008, legitimáciu na vstup vedľajšieho účastníka do konania dáva samotný zákon.

Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie vedľajšieho účastníka zamietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania. V otázke oprávnenia vedľajšieho účastníka na podanie odvolania sa v celom rozsahu stotožnil s argumentáciou odvolacieho súdu uvedenou v odôvodnení dovolaním napadnutého rozhodnutia.

Žalovaný sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas osoba oprávnená na tento procesný úkon, skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 ods. 1 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

So zreteľom na skutočnosť, že dovolaním bolo napadnuté uznesenie, ktorým bolo odmietnuté odvolanie vedľajšieho účastníka možno konštatovať, že takéto uznesenie nemožno podriaďiť pod žiaden z dôvodov prípustnosti dovolania vyplývajúcich z ustanovenia § 239 ods. 1, ods. 2 O.s.p., a preto dovolanie podľa tohto zákonného ustanovenia nie je prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237

O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým dovolanie inak nie je procesne prípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.o. ale nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorým účastníkom konania znemožní realizáciu tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. Medzi takéto práva patrí nepochybné aj právo na preskúmanie vecnej správnosti prvostupňového rozhodnutia v inštančnom konaní odvolacím súdom na základe včas podaného riadneho opravného prostriedku za predpokladu, že jeho podanie zákon nevyklučuje. Podľa ustálenej súdnej praxe sa za odňatie možnosti konať pred súdom považuje aj taký postup, keď odvolací súd odmietne odvolanie ako podané neoprávnenou osobou podľa § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p., hoci pre také rozhodnutie neboli splnené zákonné podmienky.

Keďže dovolateľ v predmetnej veci uviedol, že súd mu svojím postupom odňal možnosť konať pred súdom, dovolací súd sa osobitne zameril na zistenie, či v konaní došlo k vade vyplývajúcej z ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. a dospel k záveru, že k takejto vade v predmetnom konaní došlo.

Účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje. Ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom, môže podať odvolanie aj vedľajší účastník (§ 201 O.s.p.).

Citované zákonné ustanovenie treba vykladať vo vzájomnej súvislosti s ďalšími ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku a so zreteľom na konkrétnu prejednávajúcu vec. V danom prípade bolo treba zohľadniť aj nové znenie ustanovenia § 93 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu. Citovaným zákonným ustanovením bola do právnej úpravy zavedená druhá skupina, resp. typ vedľajšieho účastníka s účinnosťou od 15. októbra 2008 (zákonom č. 384/2008 Z.z.). Cieľom nového znenia ustanovenia § 93 ods. 2 O.s.p. je bezpochyby rozšírenie ochrany práv v prípadoch, v ktorých existuje dôležitý verejný záujem, avšak v ktorých by bolo veľmi problematické zo strany subjektov, ktoré majú (vzhľadom na svoje zameranie alebo predmet činnosti) záujem vstupovať do konaní ako vedľajší účastníci. V praxi ide hlavne o právnické osoby zamerané na ochranu jednotlivcov a skupín pred diskrimináciou, o združenia na ochranu spotrebiteľov a podobne. V rámci tohto druhého typu vedľajšieho účastníctva, (na rozdiel od prvej skupiny vedľajšieho účastníctva, v ktorej musí ísť o hmotnoprávny záujem vedľajšieho účastníka na výsledku konania) sa hmotnoprávny záujem na výsledku konania neskúma. Legitimáciu na vstup vedľajšieho účastníka do konania dáva samotný (príslušný) zákon. Sú to aj prípady sporov o ochrane spotrebiteľa, keď na strane spotrebiteľa môže vystupovať právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana spotrebiteľských práv podľa zákona č. 205/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že aj ustanovenie § 201 O.s.p. v podstate rozlišuje dva typy vedľajších účastníkov. Prvým je vedľajší účastník, ktorý v konaní vystupuje popri navrhovateľovi alebo odporcovi v zmysle ustanovenia § 93 ods. 2 O.s.p. s rovnakými právami a povinnosťami ako účastník konania (§ 93 ods. 4 O.s.p.) a druhým (v zmysle nového znenia ustanovenia citovaného zákonného ustanovenia) je vedľajší účastník, ktorému z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi ním a účastníkom konania (napríklad v prípadoch poistenia). V druhom z uvedených typov (t.j. ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom konania a vedľajším účastníkom) je vedľajší účastník oprávnený podať odvolanie bez zreteľa na stanovisko

účastníka konania, popri ktorom v spore vystupuje, ba aj proti jeho vôli, samozrejme za predpokladu, že preukáže, že z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi ním a účastníkom konania.

V konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba. Ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností (§ 93 ods. 4 O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 93 ods. 3 O.s.p. do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov, urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účastníctva súd rozhodne len na návrh.

V predmetnej veci vedľajší účastník vstúpil do konania z vlastného podnetu, a to písomným oznámením o vstupe vedľajšieho účastníka, do konania zo dňa 25. apríla 2012.

Pokiaľ odvolací súd odvolanie vedľajšieho účastníka vyhodnotil ako podané neoprávnenou osobou, keď pri svojom rozhodnutí zohľadnil iba druhú vetu ustanovenia § 201 O.s.p. (t.j. že v danom prípade z právneho predpisu nevyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom) a vyvodil, že nie je dané jeho oprávnenie na podanie odvolania, jeho rozhodnutie nie je správne. Odvolací súd mal správne vyložiť celé ustanovenia § 201 a (pri úvahe o oprávnení vedľajšieho účastníka na podanie odvolania) vychádzať aj z ustanovenia § 93 ods. 2, ods. 4 O.s.p. Odvolací súd v predmetnej veci teda nesprávne aplikoval ustanovenia § 201 O.s.p., keď nezohľadnil jeho súvislosť s ustanovením § 93 ods. 2 O.s.p., kedy sa konania môže zúčastniť popri navrhovateľovi alebo odporcovi ako vedľajší účastník aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv v danej veci podľa zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa.

Vedľajší účastník má rovnaké práva a povinnosti ako účastník konania, teda má v zásade právo podať odvolanie. Táto procesná legitímácia na podanie odvolania a dovolania je však obmedzená účastníkom, na strane ktorého vystupuje. Oprávnenie podať odvolanie prináleží vedľajšiemu účastníkovi iba vtedy, ak toto oprávnenie má aj účastník, na stranu ktorého sa pripojil. V prípade, že tento účastník nemá procesnú legitímáciu na podanie odvolania, nemôže ju mať ani vedľajší účastník. V opačnom prípade by sa aj vedľajšiemu účastníkovi priznalo viac procesných práv, než má účastník, na ktorého strane vystupuje.

Vedľajší účastník môže podať odvolanie aj vtedy, ak odvolanie podal účastník. Ak podá odvolanie len vedľajší účastník, môže ho podať len v tom prípade ak hlavný účastník s takýmto úkonom vyjadrí súhlas.

V prípade, že účastník odmietne dať súhlas k odvolaniu vedľajšieho účastníka, je odvolanie vedľajšieho účastníka bez tohto súhlasu právne neúčinné.

Z uvedeného vyplýva, že akýkoľvek úkon v konaní vedľajší účastník vykoná, nesmie byť v rozpore so záujmami hlavného účastníka, na ktorého procesnej strane vystupuje. Z tejto dikcie nemožno jednoznačne odvodiť, že úkon vedľajšieho účastníka s ktorým nesúhlasí hlavný účastník, bude automaticky zo strany súdu zamietnutý. Nasvedčuje tomu dikcia § 93 ods. 4 O.s.p. „posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností“. Z tejto dikcie možno vyvodíť, že súd bude úkon vedľajšieho účastníka, s ktorým nevyslovil súhlas hlavný účastník, posudzovať so zreteľom na všetky okolnosti prípadu. Môže sa totiž stať, že takýto úkon bude vlastne hlavnému účastníkovi na prospech, v tom prípade môže súd zvážiť, že takýto úkon vykoná, a to napriek nesúhlasu hlavného účastníka.

Odvolací súd neskúmal, či žalovaný ako hlavný účastník prejavil súhlas s prejavom vôle podaním odvolania vedľajším účastníkom. Odvolací súd s takýmto prejavom vôle hlavného účastníka nedisponuje a bolo preto úlohou odvolacieho súdu, aby na zistenie stanoviska hlavného účastníka vyzval žalovaného. Pokiaľ tak nepostupoval a odvolací súd odvolanie vedľajšieho účastníka odmietol, odňal mu možnosť konať pred súdom.

Uvedená procesná vada zakladá vždy prípustnosť dovolania a zároveň je aj dôvodom, pre ktorý dovolací súd musí napadnuté rozhodnutie zrušiť.

So zreteľom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.). Vzhľadom na existenciu uvedenej vady konania sa nezaoberal ďalšími námietkami dovolateľa uvedenými v jeho dovolaní.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a tiež o trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. júna 2013

JUDr. Vladimír Magura, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová